

ABORDĂRI ALE LOGISTICII ÎN ECONOMIA CONTEMPORANĂ

Prof.univ.dr. **Ștefan NEDELEA**
Universitatea "Athenaeum" București

Rezumat

Dezvoltarea logisticii în momentul actual al evoluției economiei a fost influențată de o serie de factori referitori la: avântul cercetării-dezvoltării, impactul mediului concurențial, diversificarea produselor și a serviciilor, evoluția proceselor tehnologice, complexitatea abordărilor manageriale, dar și a felului cum a fost definită și abordată logistica (organizațional, sistemic și procesual).

Cuvinte cheie: logistica directă, logistica inversă, abordarea organizațională, abordarea sistemică, abordarea procesuală.

Clasificare JEL: M21

Din punct de vedere al definiției, există mai multe păreri în literatura de specialitate și . Astfel, organizația americană **Council of Logistics Management** (recunoștea importanța conceptului de logistică, mai cuprinzător și mai adecvat realităților economice decât termenul folosit anterior, cel de distribuție fizică. În conformitate cu definiția formulată de această organizație, logistica este un proces care constă în planificarea, realizarea și controlul fluxului și stocării eficiente a materiilor prime, produselor în curs de prelucrare, produselor finite și informațiilor conexe, de la punctul de origine la cel de consum, în scopul adaptării la cerințele clientului.

Definiția propusă de organizația americană nu este însă singulară. Pentru **European Logistics Association** logistica este organizarea, planificarea, controlul și desfășurarea fluxurilor de bunuri de la concepție, aprovizionare până la producția și distribuția către clientul final cu satisfacerea exigențelor pieței cu un cost minim.

Asociația Logisticienilor din Franța include în logistică ansamblul activităților având ca scop punerea în operă, la cel mai mic cost, a unei cantități determinate dintr-un produs, la locul și la momentul când există o cerere.

În viziunea lui **John Gattorna**, logistica se definește ca „procesul de gestionare strategică a achiziționării, deplasării și depozitării materialelor, semifabricatelor și produselor finite (alături de fluxurile informaționale corespunzătoare acestor procese) în interiorul organizației și al canalelor de marketing, cu scopul satisfacerii comenzilor cu cele mai mici costuri pentru organizație”.

Alte accepțiuni ale logisticii sunt:

- ansamblul activităților care au ca scop punerea la dispoziție cu cost minim a unei calități de produse în locul și la momentul în care există cerere;
- gestionarea și optimizarea fluxurilor fizice de la furnizori până la clienți;
- ansamblul activităților având ca obiectiv realizarea celui mai mic cost pentru o cantitate determinată dintr-un produs sau grupe de produse, ținând seama de locul și momentul când o cerere este creată sau există deja.

La nivel general logistica cuprinde o sumă de activități sistematizate în **trei categorii** la care se adaugă fluxurile material și informațional: *activități de bază* (aprovizionare, distribuție, depozitare, gestiunea stocurilor, servirea clienților), *activități de susținere* (transport, ambalare, manipulare) și *activități de întreținere* (marketing, planificare, acoperirea cu resurse umane, asigurarea calității).

Componentele specificate au determinat o abordare procesuală și sistemică a logisticii. Totodată, componentele logisticii permit și segmentarea acesteia pe categorii specializate de logistică, și anume logistica aprovizionării (denumită și logistica în amonte), logistica distribuției (sau în aval), logistica depozitării etc. Activitățile de susținere și de întreținere a producției sunt considerate în literatura de specialitate ca formând logistica internă, însă toate componentele pot fi reunite sub denumirea generică de logistică globală.

Atingerea performanței în logistică impune respectarea unor **principii** de către toate structurile:

- ✓ Asigurarea unei legături între logistică și strategia organizației.
- ✓ Realizarea unei organizări globale.
- ✓ Valorificarea puterii informației.
- ✓ Accentul pus pe resursele umane.
- ✓ Constituirea de alianțe strategice.
- ✓ Accentul pe performanțele financiare.
- ✓ Stabilirea nivelului optim al serviciilor.
- ✓ Importanța rezolvării detaliilor.
- ✓ Optimizarea volumului de mărfuri.

Aceste principii esențiale sunt valabile indiferent de sectorul de activitate, tipul organizației și poziționarea geografică.

În spatele tuturor acestor principii de logistică, stau două **obiective** esențiale, și anume:

1. Coordonarea logisticii cu strategia organizației astfel încât să sprijine pe deplin obiectivele organizaționale și să permită îndeplinirea acestora într-un mod cât mai profitabil;
2. Concentrarea logisticii asupra servirii eficiente a clienților, astfel încât să se asigure realizarea obiectivelor propuse.

Logistica, definită ca o sumă de activități și procese menite să asigure cantitatea potrivită din mărfurile potrivite, la timpul potrivit, de calitate potrivită, la costuri potrivite, la locul potrivit, cu informații potrivite tuturor participanților, a fost descrisă și delimitată alternativ printr-o serie de **abordări** care surprind aspecte diferite ale conținutului său, și anume **abordarea procesuală și abordarea sistemică**.

Abordarea procesuală a logisticii constă în definirea logisticii ca un ansamblu de activități secvențiale care au ca obiect tratarea elementelor fluxului (proces), a cărui complexitate depinde de numărul de activități din care este compus. Abordarea procesuală a logisticii este posibilă deoarece descompunerea acesteia în procese respectă condițiile definirii logisticii, precum existența unor:

- *inputuri și outputuri* (procesele se caracterizează printr-un început și un sfârșit, marcate de aceste resurse și rezultate)
- *entități* (procesele leagă entitățile între ele prin relații: interorganizaționale, interfuncționale, interpersonale, etc.),
- *obiecte* (procesele manipulează obiecte fizice, informații),
- *activități* (procesele pot acoperi două tipuri de activități: manageriale și operaționale).

Cu toate acestea, abordarea procesuală este insuficientă pentru o definire completă și cuprinzătoare a logisticii, ignorând relațiile de cauzalitate stabilite între componentele acesteia și neținând seama de anumite proprietăți ale logisticii, precum dinamicitatea, caracterul său evolutiv, controlabilitatea, etc. Aceste proprietăți și relații de tip cauză-efect sunt specifice sistemelor dinamice, ceea ce motivează necesitatea unei **abordări sistemice** a logisticii.

Abordare sistemică permite studierea logisticii pe trei niveluri:

A. Nivelul elementar - sub acest aspect logistica este divizată într-o succesiune de funcții elementare, de bază, de susținere și de întreținere, care stau la baza activităților incluse în lanțul logistic. Conform definiției prezentate în DEX, funcția reprezintă rolul pe care îl îndeplinește un element în cadrul unui sistem complex, sau cu alte cuvinte latura dinamică a sistemului, în timp ce activitatea constă într-un ansamblu de operații efectuate în vederea obținerii unui anumit rezultat, așadar reprezintă latura statică a sistemului.

B. Nivelul agregat – se referă la gruparea activităților în subsisteme de organizare (aprovizionare, producție, distribuție, etc.) și reprezintă o abordare prin care se realizează o regrupare a operațiilor logistice în trei zone de responsabilități ce pot face obiectul unui management distinct:

I) zona amonte:

- programarea cumpărării – achiziției,
- aprovizionarea unităților de producție, transportul și stocajul.

II) zona internă:

- planificarea și ordonarea producției,
- aprovizionarea posturilor de lucru,
- circulația producției neterminate.

III) zona aval:

- distribuția fizică,
- transportul,
- service-ul după vânzare.

C. Nivelul global, care propune o abordare unitară a concepției de produs și de service după vânzare. Sistemul logistic global are în vedere toate operațiile logistice ce se efectuează pe lungimea traseului ce pornește de la previzionarea surselor de materii prime până la clientul final, cuprinzând aprovizionarea – logistica amonte, producția – logistica internă (industrială) și distribuția – logistica aval (comercială).

Această structurare pe nivele ierarhice permite punerea în evidență a funcționării fiecărui subsistem în parte, a intercorelării lui cu celelalte subsisteme și, deci, a posibilității luării unor măsuri de ordin organizatoric și decizional, care să conducă la funcționarea mai bună a întregului. Privind această structurare *din punct de vedere al factorului spațiu*, se poate distinge o ierarhizare pe diferite nivele a subsistemelor, în timp ce *din punct de vedere al factorului timp*, se constată că aceste sisteme sunt de tip discret (analog sistemelor cu eșantionare din tehnică), în sensul că atât transmiterea semnalelor de comandă la nivelele inferioare, cât și

recepționarea efectelor lor, la nivelele superioare, se face la anumite intervale de timp. La nivel global sunt studiate relațiile (legăturile, conexiunile) dintre subsisteme în raport cu resursele existente și obiectivele acestora și apoi recombuse și integrate într-un sistem, a cărui proiectare sau re-proiectare, în scopul obținerii unei eficiențe sporite, constituie obiectivul și totodată finalitatea analizei sistemului logistic.

Logistica, definită ca sistem, are astfel o serie de **proprietăți externe** (dinamicitatea, entropia, complexitatea, caracterul aleator/stohastic, autoreglarea) și **interne** (accesibilitatea, controlabilitatea, observabilitatea, sensibilitatea, stabilitatea, finitudinea și adaptabilitatea).

Abordarea logisticii ca sistem este așadar motivată de suprapunerea structurii acesteia peste componentele elementare ale unui sistem: obiectivele, indicatorii de performanță, variabilele de acțiune, fluxurile, resursele, activitățile și procesele. Conform celor două abordări menționate, **organizarea logisticii** cuprinde următoarele forme:

- Componentă structurală distinctă în cadrul unei organizații (productive sau de prestări servicii);
- Organizații specializate în logistică sau într-una dintre activitățile componente (depozitare, transport, etc.);
- Intermediari comerciali;
- Alianțe strategice în domeniul logistic;
- Rețele de organizații;
- Parcuri logistice (terenuri aflate în apropierea căilor importante de transport (precum autostrăzile), pe care sunt situate depozite, hoteluri, restaurante, benzinării și chiar clădiri de birouri independente și showroom-uri);
- Instituții de pregătire în domeniul logisticii (interne și internaționale)

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

- Barad, M., Even Sapir, D. - *Flexibility in logistic systems—modeling and performance evaluation*, International Journal of Production Economics, 2003;
- Bălan, Carmen. – *Logistica*, Ed. Uranus, București, 2006;
- Gattorna, J. (coord.) – *Managementul logisticii și distribuției*, Ed. Teora, București, 1999;
- Nedelea Ștefan, *Logistica organizației*, suport de curs, uz intern, Universitatea Hyperion, 2011.